פאה

פרק ד

מ"ז

א) במשנה הקודמת למדנו שקצירך הוא פרט לכשקצרוה הקדש, דשעת החובה במתנות עניים הוא בשעת הקציר (כמו שכבר נתבאר לעיל גבי גר שנתגייר), ובאותה שעה צריך להיות ברשות הדיוט, אבל אם אם הקצירה נעשה כשהתבואה ברשות הקדש, פטור מן המעשרות, לפיכך, אם **הקדיש קמה**, היינו שהקדיש התבואה בשעה שהיא בקמותה, **ופדה הקמה**, ואח"כ קצר שדהו, **חייב** בלקט, שכחה (גם בשכחת עומרים), ופאה, דכיון שקצר לאחר שכבר נפדה מהקדש , נמצא דהקצירה נעשה בשעה שהיתה של הדיוט, וא"כ, היתה קצירה המחייבת במעשרות.

ב) וכן אם **הקדיש עומרים**, **ופדה עומרים**, היינו שלאחר שכבר קצר שדהו, ואיגד את העומרים, הקדיש ופדה את העומרים, **חייב**, בשכחת עומרים, כיון שבשעת העברת העומרים מהשדה לעיר היה של הדיוט (ועי' בהערה בענין לקט, שכחת קמה,[ב]ופאה).

ג) אבל אם **הקדיש קמה** קודם הקצירה, ולאחר הקצירה **ופדה העומרים**, **פטור** מלקט, שכחת קמה, ופאה, כיון שבשעת חובתה, דהיינו שעת הקצירה, היה של הקדש.

ד) ולענין שכחת עומרים שהיה לאחר הפדיון, מבואר ברע"ב, דבזה באנו למחלוקת ת"ק ור"י (הנ"ל במשנה הקודמת, בענין גר שנתגייר), ת"ק ס"ל דפטור, דהוקשו להדדי, ואמרי', דכיון שאינו בשכחת קמה, כיון שבשעת הקציר היה של הקדש, אינו בשכחת עומרים, אע"ג דכבר נפדה מהקדש בשעת העימור, ור"י ס"ל דחייב, דלא אמרי' היקש ללמוד דבר שמפורש מדבר שאינו מפורש, כמו שביארנו במשנה הקודמת.

[א] ואע"ג דהיה זמן שהיה הקדש, מ"מ, כיון שעכשיו, בשעת הקציר, כבר אינו הקדש, חייב, .

[ב] בענין פאה, אם כבר הניח פאה קודם הקצירה, כבר פטור מפאה כיון שכבר הפריש הפאה, ואם עדיין לא הפריש ועבר וקצר, פשיטא דחייב, כיון שהקצירה היתה קודם שנעשה הקדש, ובענין לקט, אם היה שם לקט לא יכול ההקדש לחול על הלקט, כיון שאינו ממון שלו אלא של העניים, אלא הא דקתני חייב, לא אתא לאשמועינן אלא דיש שכחה, וגם בשכחה, אין חידוש בשכחת קמה, שכבר היה ממון עניים בשעה שהקדיש העומרים, ולא אתא לאשמועינן אלא שכחת עומרים, דאע"ג דהיה הקדש, מ"מ, כיון שבשעת העברתם ממקום למקום כבר נפדה מהקדש, חייב בשכחת עומרים.
וכל זה הוא להרע"ב, דס"ל דשכחת עומרים היינו ששכח עומר בשעה שהעבירם מהשדה להגדיש, אבל רעק"א הבין ששכחת עומרים היינו ששכח לאגוד עומר אחד בשעת איגוד העומרים, כך מבואר בבועז כאן במשנה דכך הוא דעת רעק"א),
והקשה רעק"א, הא במשנה הקודמת מבואר דבנתגייר לאחר שעת העימור, גם ר"י מודה דפטור, א"כ הכא בסיפא, בהקדיש קמה ופדה עומרים, דהיה הקדש בשעת איגוד העומרים, איך יכול הרע"ב לומר שהיה כאן צד חיוב בשכחת עומרים, הא לכאורה כאן יודה ר"י דפטור, (והקשה כן גם על הרמב"ם, ע"ש),
ועי' בבועז, שהקשה על הנחת רעק"א מהמשנה לקמן (פ"ה מ"ח) דהתם מבואר דשכחת עומרים הוא בשעת העברתם, ולא בשעת איגודם.
אולם, עי' בתוס' אנ"ש שכתב לבאר אותה משנה ע"פ רעק"א דגם רעק"א מסכים דשכחת עומרים חל בשעת העברתם, דעומר שנשכח בשעת העברת העומרים, חל עליו דין שכחה, רק דס"ל דאגודתם מביא אותם לידי חיוב שכחה כשיפנה אותם אח"כ, והוי כמירוח בתבואה לענין תרו"מ, דמירוח הקדש פוטר מתרו"מ, כך גם איגוד הקדש פוטר משכחה.
ולפי"ז אתי שפיר, דבהא דקתני דר"י מחייב בשכחה, מיירי שקצר שדהו ואח"כ נתגייר, נמצא דנתגייר קודם איגוד העומרים, וא"כ בשעת האיגוד כבר היה ישראל, ושפיר מחייב ר"י, אבל במשנתינו קתני ופדה עומרים, משמע שאיגד העומרים כשהיו עדיין הקדש, ורק אח"כ פדאם, ובזה היה צריך ר"י לפטור, וא"כ, שפיר הקשה רעק"א על הרע"ב איך יכול לומר שהיה כאן צד חיוב בשכחת עומרים, הא בזה היה גם ר"י צריך להודות דפטור, וצ"ע.